

Brochure

**Maatschappelijk
verantwoord
beleggen en
Corporate Governance**

Maatschappelijk verantwoord beleggen en Corporate Governance

Deze brochure gaat over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) en Corporate Governance. Onder MVB, verstaan we het beleggen op grond van overwegingen met betrekking tot milieubeleid, sociaal beleid, ethiek en de kwaliteit van het ondernemingsbestuur van ondernemingen en/of de beïnvloeding van ondernemingen. Corporate Governance betreft de beginselen van behoorlijk ondernemingsbestuur en de daarbij na te streven procedures en beleid, bij ondernemingen waarin PDN belegt. Zowel MVB als Corporate Governance heeft invloed op de wijze waarop PDN zijn pensioengelden belegt. PDN krijgt via een fundamentele analyse van onder meer jaarverslagen, broker research en ESG gerelateerde research (via Sustainalytics) een beeld van de financiële en niet financiële prestaties en risico's van ondernemingen (waaronder de Europese vennootschappen) waarin wordt belegd.

PDN vindt dat het een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft en heeft daarom een beleid ontwikkeld rond maatschappelijk verantwoord beleggen. Bij dat beleid verliezen we niet uit het oog dat we bij het beleggen van de pensioengelden voldoende rendement moeten blijven maken om nu en in de toekomst de overeengekomen pensioenen te kunnen betalen. We vinden dat maatschappelijk verantwoord beleggen mogelijk is zonder dat daardoor een verslechtering van rendement/risico profiel wordt bereikt.

PDN ondertekende met andere pensioenfondsen eind 2018 het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen. De ondertekenaars van dit Convenant kiezen voor een aanpak waarbij de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights als basis worden genomen om ESG (Environmental Social and Governance)-risico's te identificeren, te prioriteren en te adresseren. Binnen de convenant wordt gekozen voor samenwerking met Non-gouvernementele organisaties, vakbonden en overheid.

Het beleid van PDN op het gebied van MVB is op de volgende pijlers gebaseerd: uitsluiting, doelinvesteringen, transparantie, Engagement, Corporate Governance, stembeleid, ESG integratie en carbon footprint reductie.

Uitsluiting

Sommige bedrijven of landen worden uitgesloten van investeringen door PDN. De basis voor dit uitsluiten van ondernemingen en landen is dat zij zich bezighouden met activiteiten die de Verenigde Naties (VN), de Europese Unie (EU) of de Nederlandse overheid onaanvaardbaar vinden. Wat de Verenigde Naties in dit verband onaanvaardbaar vinden, is vastgelegd in de 'tien principes van het VN Global Compact'. Deze principes zijn afgeleid uit vier internationale verdragen en verklaringen. Daarbij gaat het om:

- De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens
- De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) Verklaring over de Fundamentele Principes en Rechten op het Werk
- De Verklaring van Rio de Janeiro inzake Milieu en Ontwikkeling
- Het Verdrag van de Verenigde Naties tegen Corruptie

De 10 principes die hieruit voortvloeien zijn de volgende:

Mensenrechten

Principe 1: Bedrijven dienen de bescherming van Internationaal uitgevaardigde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren.

Principe 2: Zij dienen ervoor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan mensenrechtenschendingen.

Arbeidsrechten

Principe 3: Bedrijven moeten de vrijheid van vakvereniging erkennen en ook het recht op collectieve onderhandelingen.

Principe 4: Alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid zijn verboden.

Principe 5: Kinderarbeid moet afgeschaft worden.

Principe 6: Discriminatie in arbeid en beroep is verboden.

Milieu

Principe 7: Bedrijven moeten zorg betrachten bij het belasten van het milieu.

Principe 8: Zij moeten initiatieven nemen om een groter milieubewustzijn te bevorderen.

Principe 9: Zij dienen de ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.

Anti-corruptie

Principe 10: Bedrijven moeten elke vorm van corruptie tegengaan, inclusief afpersing en omkoping.

Naast het uitsluiten van bedrijven die niet voldoen aan de tien principes van het VN Global Compact, sluit PDN ook bedrijven uit die producent of belangrijke toeleverancier zijn van controversiële wapens. PDN belegt niet in de producenten of belangrijkste toeleveranciers van producenten van de volgende controversiële wapens:

- Landmijnen
- Biologische wapens
- Chemische wapens
- Verarmd uranium munitie
- Nucleaire wapens
- Witte fosfor munitie

Tevens belegt PDN niet in staatsobligaties van landen waarop een sanctie van de VN en/of de Europese Unie rust. Hierbij gaat het voornamelijk om mensenrechten en wapenvraagstukken.

Om bedrijven en landen te kunnen uitsluiten van beleggingen maken we gebruik van de diensten van het bedrijf Sustainalytics. Dit bedrijf onderzoekt voor PDN (en andere investeerders) in welke bedrijven en landen het fonds niet zou moeten beleggen als het rekening wil houden met de tien principes van VN Global Compact.

Doelinvesteringen

Met doelinvesteringen ('Impact Investments') investeert PDN in beleggingskansen die ook maatschappelijke en milieuproblemen helpen oplossen, zoals armoede in ontwikkelingslanden en klimaatverandering. Beleggingskansen die ook maatschappelijke en milieuproblemen helpen oplossen zijn belangrijk voor PDN. We streven ernaar om een gedeelte van onze beleggingsportefeuille in te richten met beleggingen die kunnen worden aangemerkt als impact investments. Sinds 2020 zijn we begonnen om een klein deel van het belegd vermogen te koppelen aan de Sustainable Development Goals van de VN. PDN classificeert de impact investments wanneer er een duidelijke maatschappelijke bijdrage wordt geleverd, naar de 17 Sustainable Development Goals (SDG) van de VN.

Er zijn 2 manieren waarop PDN op dit moment Impact Investing vorm geeft: via fondsen of via individuele effecten. Voorbeelden van fondsen zijn: infrastructuur- of zorgvastgoed-beleggingsfondsen zoals het Glennmoment infrastructuur fonds. Dit fonds belegt in duurzame energie en heeft tevens als streven om hiermee het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix te verhogen (SDG 7).

Of het Northern Horizon zorgvastgoedfonds dat zich inzet om veilige en betaalbare huisvesting en basisdiensten toegankelijk te maken (SDG 11).

Een ander voorbeeld van een impact

beleggingsfonds waar PDN in investeert is het Actiam Financial Inclusion fonds dat als doel heeft om micro-financieringen te verstrekken aan kleine ondernemers in ontwikkelingslanden (SDG 1).

De 17 doelen:

					
Global Goals for Sustainable Development	Beëindig armoede overal en in al zijn vormen.	Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw.	Verzeker een goede gezondheid en promoot welvaart voor alle leeftijden.	Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen.	Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes.
					
Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.	Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.	Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.	Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.	Dring ongelijkheid in en tussen landen terug.	Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.
					
Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen.	Neem dringend actie om de klimaatverandering en zijn impact te bestrijden.	Behoud en maak duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de mariene hulpbronnen.	Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, behoud bossen, duurzaam, bestrijd woestijnvorming en landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.	Bevorder vreedzaamheid en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en creëer op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en open instellingen.	Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling.

Transparantie

Een derde onderdeel van het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid van PDN is dat het fonds transparant (zichtbaar) maakt waar het zijn geld belegt, welk stembeleid is gevoerd in het kader van corporate governance (zie hoofdstuk Corporate Governance / Stembeleid) en een toelichting geeft in de vorm van een duurzaamheidsverslag.

Op onze website zijn de namen te vinden van alle bedrijven waarin we beleggen. Klik [hier](#) voor een overzicht van de beleggingen van PDN.

In ons duurzaamheidsbeleid en in ons jaarlijks duurzaamheidsverslag leggen we uit welk beleid we voeren inzake maatschappelijk verantwoord beleggen en verstrekken we informatie over de invulling hiervan.

Engagement

Engagement is het in dialoog treden met bedrijven die niet voldoen aan maatschappelijke normen en waarden. Engagement gaat dus verder dan enkel het stembeleid op aandeelhoudersvergaderingen. Ons doel hierbij is dat we bedrijven aansporen om te zorgen voor een positieve ontwikkeling op het gebied van maatschappelijke (duurzaamheids)-vraagstukken. Met bedrijven, die gedrag vertonen dat niet in lijn ligt met de principes van de UN Global Compact en waar (potentiële) negatieve impact is geïdentificeerd wordt een traject van intensieve dialoog gestart. Gegeven de intensiviteit die gemoeid gaat met het in dialoog treden met vele tientallen bedrijven over meerdere onderwerpen en de schaalvoordelen die te behalen zijn, is hiervoor BMO als externe engagementprovider aangesteld.

Corporate Governance - stembeleid

Bij goed ondernemingsbestuur (Governance) gaat het om transparant en efficiënt toezicht op het bestuur van een onderneming. Daarvoor is een evenwichtige verdeling van invloed van belang tussen het bestuur, de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Uitgangspunt is dat het bestuur en de Raad van Commissarissen verantwoording afleggen over het ondernemingsbeleid en het door de Raad van Commissarissen uitgeoefende toezicht hierop. Aandeelhouders dienen vervolgens invloed te kunnen uitoefenen op het beleid en het toezicht daarop.

Door tijdens aandeelhoudersvergaderingen onze stem te laten horen, kunnen we invloed uitoefenen op het beleid en de kwaliteit van het bestuur van de ondernemingen waarin het aandelen heeft. Dit kan uiteindelijk de waarde van aandelen positief beïnvloeden en de risico's van de belegging verminderen. Elk aandeel van een onderneming geeft de houder

van dat aandeel stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen van die onderneming. Zaken waarover gestemd kan worden zijn onder meer de vaststelling van de jaarrekening, winstdeling, bevoegdheid om aandelen in te kopen of uit te geven, benoeming van bestuurders en commissarissen en het beloningsbeleid.

PDN belegt in veel ondernemingen. Het is niet mogelijk om altijd bij die aandeelhoudersvergaderingen aanwezig te zijn. Omdat wetoch onze stem willen uitbrengen, doen we dit op afstand (proxy voting). Voor het uitoefenen van het stemrecht wordt gebruik gemaakt van de diensten van Institutional Shareholders Services (ISS). Dit is een gerenommeerde instelling op dit vakgebied.

Op 1 januari 2004 is de Nederlandse Corporate Governance Code ('Code Tabaksblat') in werking gegaan. Het fonds onderschrijft de Nederlandse Corporate Governance Code en past deze code via de uitoefening van het stemrecht actief toe.

We beperken ons tot de uitoefening van het stemrecht op Nederlandse aandelen. Door de focus op Nederlandse aandelen, waarbij de reikwijdte van het stembeleid is beperkt tot een aantal ondernemingen, kunnen de stemadviezen meer diepgaand worden beoordeeld. Op die manier kan meer zicht op risico's en kansen worden bereikt.

Bovendien is het bij een beperkte reikwijdte van het stembeleid beter mogelijk om tijdig de

(duurzame en sociale) ontwikkeling en richting van een onderneming te onderkennen en de onderneming via het stembeleid in een vroeg stadium ter verantwoording te roepen of bij te sturen.

Verder geldt dat het fonds diepgeworteld is in de Nederlandse maatschappij en daarmee van nature nauw betrokken bij de ontwikkelingen in het Nederlandse bedrijfsleven. We kennen de Nederlandse markt waarin wordt belegd goed en zijn daarnaast op de hoogte van de heersende dynamiek. Hierdoor kan meer evenwichtig invulling worden gegeven aan actief aandeelhouderschap dan in het geval van een wereldwijd gespreid stembeleid waarbij minder gevoel bestaat met de marktontwikkelingen en de lokale waarden en normen. Het past daarnaast beter bij de maatschappelijke roep om meer eigen verantwoordelijkheid dat met diepgaand inzicht het stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen wordt bepaald.

Meer informatie over ons stembeleid is [hier](#) te vinden (Engelse versie van de 'Europe Summary Proxy Voting Guidelines').

Om te zien hoe PDN gestemd heeft, klik [hier](#).

ESG Integratie (duurzaamheid) en carbon footprint reductie

Behalve de voorgaande pijlers is er nog een andere belangrijke factor waarmee PDN rekening houdt in zijn maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. Dat is duurzaamheid.

Daarbij kijken we bij het beleggen naar de zogenoemde ESG-factoren.

Bedrijven die het milieu te zwaar belasten of op een niet-acceptabele manier met bepaalde sociale factoren omgaan (bijvoorbeeld de werknemers en andere belanghebbenden bij de

onderneming) zijn in de ogen van PDN geen ESG-belegging. PDN heeft de overtuiging dat dergelijke bedrijven in de toekomst geen bestaansrecht hebben en dus geen goede belegging zijn voor het fonds.

Een minimaal niveau op het gebied van ESG is dus nodig om het bestaansrecht van het bedrijf te garanderen.

Een onderneming die de ESG-factoren serieus neemt, schept ook kansen voor die ondernemingen. Duurzaamheid zorgt voor meer winst, door het inspelen op energie- of milieubewuste producten. Hierbij is dan sprake van een win/win situatie, waarbij zowel het milieu minder wordt belast als de aandeelhouder een beter rendement verwacht.

Voor meer informatie verwijzen we naar het jaarlijks duurzaamheidsverslag en het duurzaamheidsbeleid op de website onder het kopje duurzaamheid.

Contact

Bij vragen over je pensioen kun je terecht op de website: pdnpensioen.nl

of bij onze Pension Desk:

tel.: 045 - 5788100

e-mail: info.PDN@dsm.com

Disclaimer

De in deze brochure verstrekte informatie van Stichting Pensioenfonds DSM Nederland, gevestigd te Heerlen (het 'pensioenfonds') is van algemene aard, uitsluitend indicatief en aan wijzigingen onderhevig. De vermelde gegevens zijn uitsluitend bedoeld om deelnemers algemene informatie te verstrekken. De gegeven informatie wordt verondersteld betrouwbaar te zijn, echter het gebruik van de informatie geschiedt geheel voor risico van de gebruiker. Noch de uitvoerder (zijnde DSM Pension Services B.V.), noch het pensioenfonds aanvaardt enige aansprakelijkheid voor schade als gevolg van onjuistheden of onvolkomenheden in de informatie, of voor schade ontstaan in verband met het gebruiken, het afgaan op of verspreiden van de informatie. Rechten kunnen uitsluitend worden ontleend aan het voor de deelnemer geldende pensioenreglement.